

δὲν κατετέθησαν κατὰ τὸ μῆκος αὐτοῦ, ἀλλὰ κατὰ τὸ πλάτος· καὶ ἵνα τοὺς χωρήσῃ ὁ χώρος οὗτος, ἐπίεσαν, λέγει ὁ Schliemann (σ. 378) περιγράφων τὸν κάλλιον διατηρούμενον σκελετόν, ἐπίεσαν τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ στήθος μετὰ τοσαύτης βίας, ὥστε οἱ ὦμοι εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς μετὰ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς. Καταλογίζει δὲ τοῦτο ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς τῇ ἀγριότητι καὶ ἀσεβείᾳ τῶν δολοφόνων τοῦ Ἀγαμέμνονος. Καὶ ὁ Steffen δὲ (Karten von Mykenae, Text σ. 31) διαβλέπει ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ σπουδὴν καὶ ἀταξίαν προξενηθεῖσαν ὑπὸ πολιορκίας ἢ ἄλλου τινὸς τοιοῦτου ἐκτάκτου γεγονότος. Ἄλλ' οὐδεμίαν, νομίζω, ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ εἰσάγωμεν θεοὺς ἀπὸ μυχανῆς. Πάντες οἱ ἄνθρωποι οὔτε ἔθαπτον, οὔτε θάπτουσιν ὅπως ἡμεῖς σήμερον. Ἐν τῷ Recueil d'antiquités de la Scythie (σ. 37 ἐξ.) ἀναφέρονται πολλὰ παραδείγματα, ὅτι οἱ νεκροὶ ἐν τάφοις τῆς νοτίου Ῥωσσίας εὐρέθησαν κείμενοι πλαγίως ἄλλοτε μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ μέρους καὶ ἄλλοτε ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ. Αὐτόθι σ. 54 ἀναγινώσκομεν· ὁ σκελετὸς ἔκειτο ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ μέρους συνεσταλμένος, ἢ δὲ κεφαλὴ του

ἐκλίνε πρὸς τὸ στήθος. Αὐτόθι σ. 121· εἷς σκελετὸς ἔκειτο ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ μέρους, συνεσταλμένος· αἱ χεῖρες ἦσαν συνεσφιγμέναι ἐπὶ τῆς κάτω σιαγόνης καὶ τὰ γόνατα ὁμοίως ἐπὶ τοῦ στήθους οὕτως, ὥστε ὁ νεκρὸς δὲν κατελάμβανε χώρον μείζονα τοῦ ἐνὸς ἀρσινίου (δηλαδὴ τῶν 0, 77 τοῦ μέτρου). Ὁ δὲ Perrot (Histoire de l'art II σ. 373) ἑμιλῶν περὶ τῶν τάφων τῆς Χαλδαίας λέγει· νεκροὶ τινες κατετέθησαν εἰς θήκας ὁμοίας μεγάλαις ἀγγείαις, εἰς ἃς τὸ πτώμα δὲν ἠδυνήθη νὰ εἰσαχθῇ ἄνευ βίας καὶ χωρὶς νὰ διπλωθῇ. Παραλείπω ν' ἀναφέρω παραδείγματα ὅμοια ἐκ τῆς βορείου Εὐρώπης, ἐν τοῖς τάφοις τῆς ὁποίας οἱ νεκροὶ εὐρίσκονται πολυλάκις καθήμενοι.

Τὸ χαρακτηριστικὸν λοιπὸν τῆς θέσεως τῶν νεκρῶν ἐν τοῖς Μυκηναίοις τάφοις εἶναι, ὅτι ἤρειδον τὰ νῶτα ἐπὶ τοῦ τοίχου· ἴσως μάλιστα οὗτος ἀριθμῶς πρὸς τοῦτο ἐκτίσθη κεκλιμένος καὶ οὐχὶ κάθετος. Τοῦτο δύναται νὰ χρησιμεύσῃ καὶ πρὸς σχετικὴν χρονολόγησιν αὐτῶν, διότι δεικνύει πόσον τὰ ἤθη ταῦτα ἀπέχουσι τῶν Ὀμηρικῶν.

Χρ. Δ. ΤΣΟΥΝΤΑΣ.

ΑΓΑΛΜΑΤΑ

ΕΚ ΤΩΝ ΕΝ ΕΠΙΔΑΥΡΙΑ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ.

(Πιν. 1 καὶ 2).

Ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1884 ἐξακολούθησις τῶν ἀνασκαφῶν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἔφερεν εἰς φῶς πολλὰ πλαστικὰ ἔργα, ὧν τὰ σπουδαιότερα μετακομίσας εἰς Ἀθήνας ἐκδίδω νῦν ἐν τοῖς τῷ τεύχει τούτῳ προσαπτομένοις πίναξιν. Τὰ σχεδιογραφήματα ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ κ. Gilliéron.

Α'. ΑΓΑΛΜΑΤΑ ΕΚ ΤΩΝ ΑΕΤΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΤΟΥ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ.

Τὰ ἐκ τῶν αετώματων τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ προερχόμενα ἀγάλματα, ἀπεικονισμένα εἰς δύο πίνακας, ἐδημοσιεύθησαν τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν τῇ

Ἐφημερίδι ταύτῃ (1884 σελ. 50 κ. ἐ. Πιν. 3 καὶ 4). Τοῖς ἀγάλμασι τούτοις προσθέτομεν νῦν τὰ ἐξῆς δύο, ἓνα δηλ. κορμὸν καὶ μίαν κεφαλὴν, ὧν ὁ μὲν κορμὸς εὐρέθη τελευταῖον ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς, ἢ δὲ κεφαλὴ εἶχε μὲν εὐρεθῆ πολλὴ πρότερον (ἴδ. Ἀρχ. Ἐφημ. 1884, σελ. 57 ἀρ. 12), ἤτο ὅμως εἰσέτι ἀνέκδοτος.

Κορμὸς γυμνοῦ πολεμιστοῦ (ἀρ. 1.) εὐρεθεῖς νοτιοδυτικῶς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἐν τῷ χώρῳ τῷ μεταξὺ τούτου καὶ τῆς θόλου τοῦ Πολυκλείτου. Ὅτι ὁ κορμὸς οὗτος προέρχεται ἐκ τῶν ἐν τοῖς αετώμασι τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἀγαλμάτων, δεικνύεται ἐκ τοῦ μεγέθους αὐτοῦ, ἐκ τοῦ πρό-